

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 11. Vtrùm existentia Dei ab eius essentiâ aliquo modo
distinguatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

tumuis ab alijs præcisa, quæ non sit essentialiter ipsamet. In quo essentia eius, quam transcendentaliter appellamus, consistit. Recognosce, quæ vniuersaliter sunt dicta de hoc genere essentia in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 2.

272 Supererat essentia logica, quæ ex genere, & differentiâ coalefcit. De qua, an etiam reperitur in Deo, opportunitus disquiremus inferius, vbi de simplicitate Dei sermo erit.

QVÆSTIO XI.

Vtrum existentia Dei ab eius essentia aliquo modo distinguatur.

273 **E**X dictis in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 1. de existentia rerum in vniuersum constat, existentiam Dei nihil aliud esse ab eo actu obiectiuo, à quo Deus dicitur existere, siue existentialiter esse in rerum naturâ. Qui conceptus utpote notissimus amplius, aut melius non est explicabilis, vt ibi notauimus. Igitur, vt in eadem disput. quæst. 6. examinamus, vtrum existentia creaturarum ab earum essentia distinguatur: & quâ ratione. Ita in præsentî examinandum suscipimus, vtrum existentia Dei ab eius essentia distinguatur: & quâ ratione.

274 Conueniunt autem omnes Catholici, existentiam Dei ab eius essentia realiter distinctam non esse. Id in controuersiam vocatur. An ita ab illâ distinguatur formaliter, siue ex naturâ rei secundum Scoticam distinctionem, siue per rationem dumtaxat, vt ad conceptum quidditatum ipsius essentia non pertineat intrinsecè. Mayron. in 1. distinct. 2. quæst. 1. artic. 3. Bargius in eadem distinct. & Trombeta ab eo citatus, & alij Scotistæ apud Bassolim in 1. distinct. 8. artic. 2. ex naturâ rei videntur distinguere existentiam Dei ab essentia vt modum intrinsecum eius. Id quod iuxta mentem Mayron. defendit Picus Mirandulanus in suis conclusionibus concl. 8. Ex reliquis verò Theologis, qui huiusmodi distinctionem vt prorsus alienam à diuinis prædicatis expolunt, multi arbitrantur, existentiam diuinam ne per rationem quidem nostram esse extra conceptum essentia, sed illam omnimodis intrinsecè constituere. Pro hac sententia allegant multi S. Tho. 1. par. quæst. 3. art. 4. Sed ibi reuera dumtaxat adstruit identitatem realem inter existentiam Dei, & essentiam, vt ibidem adnotat Caiet. Zumel, Nazari. & alij. Stant nihilominus pro illâ multi expositoribus S. Tho. ad dictum artic. Vbi Fasol. dub. 1. & 2. dicit esse sententiam omnium, exceptis Scotistis relatis. Soar. autem lib. 1. de essentia, & attribut. cap. 2. iudicat, esse eam omnino veram, & veritati fidei maxime consentaneam. Eandem sententiam tenent Arrub. 1. par. disput. 10. cap. 9. Tanner. alios referens disput. 1. quæst. 1. dubit. 5. num. 10. Recupitus lib. 2. de Deo quæst. 19. Quiros 1. par. in comment. S. Tho. quæst. 3. artic. 4. & alij. Non desunt tamen alij multi, qui doceant, existentiam diuinam per nostram rationem ita distingui à diuinâ essentia, vt extra conceptum eius sit perinde, atque alia attributa. Ita Heruus in 1. distinct. 3. quæst. 2. Ferrar. lib. 1. contra Gent. cap. 12. Salaf. 1. 2. tract. 2. disput. 3. sect. 7. num. 3. Gran. 1. par. tract. 2. controuer. 1. disput. 2. num. 6. Vazq. 1. par. disput. 22. cap. 3. num. 6. & disput. 24. cap. 3. num. 8. Ruiz di-

sput. 25. de Trinit. sect. 2. num. 10. Arriag. 1. par. disput. 2. sect. 8. sub 1. vbi latè ad rem argumentatur contra Soar. Et, quod caput est, S. Tho. perspicue hanc sententiam expressit in 1. distinct. 19. quæst. 2. artic. 1. ad 1. dicens, *Essentia diuina secundum intellectum est prius, quam essentia suum.* Et artic. 2. in corpore ait, *Ess. diuinum est idem cum eo, cuius est actus; sed differt tantum ratione.*

Propositio 1.

Existentia Dei realiter ab eius essentia 275 distincta non est, sed omnino idem cum illâ.

Hæc propositio planè est de fide. Primo: quia de fide est, nullum prædicatum intrinsecum Dei realiter esse distinctum à diuina substantia, vt vniuersaliter ex Concilijs, & Patribus demonstrauimus in Pharo nostro disp. 13. quæst. 4. Secundò: quia ea speciatim continetur in illo oraculo diuino Exod. 3. *Ego sum, qui sum*, iuxta communem expositionem Patrum, quos supra quæst. 10. commemorauimus. Ex quibus August. apud lippomanum in catena ad verba Exodi relata ita loquitur *Quod dicit Deus Moysi, Ego sum qui sum, & qui est, nisi me ad vos, diuinitatis substantiam signat.* Et Basilus, *Isud, qui sum, vnâ eandemque, ac communem essentiam significat.* Vide ibi plurium testimonia, & apud Soar locis citatis. Quibus adde Athanasium pulcherrimè ad rem ita dicentem epist. de Synodis Arimini, & Seleucia celebratis multò post medium. *Cum audimus, Ego sum, qui sum, non aliud quidpiam, sed ipsam simplicem, & beatam, & incomprehensibilem eius, qui est, essentiam intelligimus.*

Probari autem potest propositio imprimis 276 omnibus rationibus, quibus vniuersaliter probauimus loco nuper citato, nullum ex prædicatis Dei intrinsecis posse realiter distingui à diuinâ substantia. Deinde speciatim tribus, quibus illam probat S. Th. 1. p. quæst. 3. art. 4. citato. Prima est: quia quidquid realiter est distinctum, & superadditum cuius essentia, non potest non esse causatum aut ab ipsâ essentia, aut aliunde. Sed existentia Dei nec potest aliunde causari: quia Deus extra se non potest habere causam suæ existentia, vt constat. Nec potest causari à Dei essentia: quia, cum causa præcedere debeat existens, antequàm det effectum existentiam, si essentia Dei suam existentiam causaret, existeret, antequàm existeret, haberetque esse, antequàm haberet. Quod est implicatorium. Ergo. Secunda: quia, cum existentia ex proprio conceptu sit actus, si existentia Dei ab eius essentia realiter distingueretur, hæc comparatione illius se haberet vt potentia realis: dareturque in Deo potentialitas prorsus aliena à prædicato actus purissimi, quod Deus habet, prout videbimus in quæst. seq. Tertia: quia si Deus existeret per existentiam sibi realiter superadditam, non tam effectus ens per essentiam, quàm ens per participationem. Quod etiam prorsus ei repugnat. Præterea argumenta, quibus in Pharo disp. 9. quæst. 6. ostendimus, existentiam creaturæ realiter etiam ab eius essentia esse indistinctam, multò potiori iure habent locum in existentia Dei, vt constat. Quæ omnia sat fuerit indicasse pro re tam comperatâ.

Propositio 2.

277 **Existencia Dei, & eius essentia nul-**
latenus ex natura rei distinguuntur ad-
huc formaliter, vti arbitrati sunt Scotista
citati.

Hanc propositionem verissimam esse censeo.
Ab eius tamen probatione supersedeo. Quia ea-
omnia, quibus in Pharo disput. 13. quest. 5.
monstratum est, nullum attributum diuinum hocce
genere distinctionis à diuinà essentia distingui,
tantumdem monstrant de existentia; imò potiori
quodam iure; cum ea sit ex predicatis Dei trans-
cendentibus, & reliquorum primum, quibus
adde argumenta facta speciatim pro precedente
propositione; quæ pro hæc etiam faciunt suo
modo.

Propositio 3.

278 **Existencia Dei de intrinseco conce-**
ptu essentia physica eius est absolutè, &
simpliciter.

Dico absolutè, & simpliciter, vt innuam di-
scrimen inter existentiam Dei, & existentiam
creaturæ. Hæc enim, licet ab ipsa creaturâ reali-
ter non distinguatur, vt longè probabilior opinio
fuit, & nos probauimus in Pharo disp. 9. quest. 6.
non tamen dicitur ad eius essentiam adhuc phy-
sicam pertinere absolutè, & simpliciter; sed po-
tius veluti accidens eius logicam esse; eo quòd
creatura contingenter ponitur in statu existentia-
li absoluto, & contingenter ab illo potest deficere;
cum tamen Deus necessariò sit in tali sta-
tu, neque deficere ab illo possit. Id quod sibi
volunt, & non amplius S. Th. alijque Theologi
communiter; dum absolutè, & sine maiori di-
stinctione pronunciant, existentiam esse essentia-
lem Deo, aut pertinere ad eius essentiam, aut
esse de conceptu intrinseco essentia eius, aut quid
simile. Tantum enim intendunt, Deum à se, &
omnino necessariò habere existentiam; cum ta-
men creatura ab alio, & contingenter habeat.
Quomodo autem existentia creaturæ, etsi cum
illa identificata, ad eius essentiam physicam non
dicatur spectare; tamen ad illam intrinsecè perti-
nere dicantur cætera cuncta predicata identifica-
ta cum ipsa, in eâ quest. 6. cit. explicatum est.
Itaque, esse existentiam diuinam de conceptu in-
trinseco essentia physica Dei, nihil est aliud,
quàm, esse illam identificatam cum Deo, & ei
omnino necessariam. Quorum vtrumque est cer-
tum secundum fidem, contentum haud dubie in
illo oraculo diuino, *ego sum, qui sum*. Et de pri-
mo quidem diximus proposit. 1. Secundum verò
demonstrabitur Disp. 3. Quomodo autem essentia
physica Dei, & metaphysica inter se differant,
factis superque quest. 10. ex vniuersali doctrinâ
datâ disp. 9. quest. 2. Phari explanatum est.

Propositio 4.

279 **Existencia Dei, prout à nobis in præ-**
senti statu concipitur, extra conceptum est
essentia metaphysica eius vt quidam actus
ei superadditus, ab illâque subinde per ratio-
nem nostram distinctus.

Hæc propositio ex doctrinâ tradita in Pha-

ro disp. 9. quest. 2. & sæpe exinde repetita quest.
10. præced. constat aperte. Quia videt licet nullatenus
possumus nos iudicare pro hoc statu, Deum
existere, absque duplici conceptu obiectiuo,
quorum alter sit existentia, siue actus existendi,
alter subiectum talis actus: in quo subiecto consti-
tuit essentia Dei metaphysica, vt latè dictâ quest.
10. probatum est. Confirmant hanc eandem
propositionem alia rationes, quibus insuper
ostendimus in Pharo disp. 9. quest. 6. citatâ, exi-
stentiam creaturæ ab essentia metaphysica eius
formaliter per rationem nostram esse diuinctam.
Quippe eodem pacto, quod ad rem actin et, con-
cipimus nos existentiam Dei, atque existentiam
creaturæ: nisi quòd illam vt actum necessarium
essentia diuinâ; hanc verò vt actum contingen-
tem essentia creaturæ concipimus. Recognoscantur
ibi dicta, & huc applicentur.

Opponit tamen nobis Soar, primo. Nomi- 280
na sapienter imposita naturam, & essentiam rei
solent maximè declarare. Ergo, cum ab ipsa
existentia sibi Deus imposuerit nomen in loco
Exod. Sæpe citato, argumento est, illud maximè
esse essentiale. Respondeo, eiusmodi nomen es-
sentialissimum esse, si sermo sit de essentia phy-
sica, vt constat ex dictis. Si verò de metaphysi-
ca, optimè etiam omnium per illud eam defini-
ri, vt fusiùs explicatum est quest. 10. præced. propo-
s. 6. non, quòd existentia, quam tale nomen
præ se fert, sit de intrinseco conceptu talis essen-
tia; sed quòd sit prima passio eius; & essentia
metaphysica dumtaxat nobis innotescunt per suas
passiones, & proprietates. Recognosce, quòd
ibi diximus.

Secundò opponit, Si existentia diuina concipitur vt actus distinctus, & superadditus essen- 281
tia. Ergo concipitur vt, resultans ab illa tan-
quam à radice, & vt quid posterius illâ. Sed
nihil potest concipi vt resultans ab alio non exi-
stente. Ergo iam essentia ante talem actum concipitur
existens, existentia scilicet intrinseca sibi
& essentiali. Quo fit, vt actus ipse existentia,
qui ponebatur superadditus, impertinens sit, &
commentitius. Hoc argumentum pariter vide-
tur probare, existentiam creaturæ non posse ab
eius essentia per nostram rationem distingui. Pro-
pter quod Arriaga supra vniuersaliter opinatur,
quamuis essentiam, & existentiam ex solo modo
conciipiendi diuerso se tenente ex parte intelle-
ctus, non verò vt duas formalitates obiectiuas di-
stingui. Cuius sententia sunt etiam Ouedo, &
alij agentes de existentia creatâ, vt vidimus
quest. illâ 6. sæpe cit. disput. 9. Phari. Ego ve-
rò oppositum sentio; & ad argumentum respon-
deo, etsi actus existentia ex suo conceptu sit po-
sterior subiecto, cuius est actus, nimirum essen-
tia, aut etiam, si placet, ab illâ tanquam à radice
resultans, vel quasi emanans concipiatur; de quo
modò non curo; non opus esse, quòd essentia
ad id muneris concipiatur præexistens formaliter
ante talem actum; sed sufficere, quòd concipiatur
fundamentaliter præexistens, eo videlicet
conceptu, sub quo apprehensa fundamentum præ-
bet, vt de eâ intellectus noster iudicet, quòd
existit, attribuendo illi actum existentia forma-
lis; qualiter solum pro hoc statu id iudicare po-
test. Etenim eâ etiam solum ratione apprehen-
ditur à nobis Deus existens; quando de illo indi-
camus, quòd producit creaturam, iuxta doctrinam
datam à nobis in Pharo disp. 2. quest. 4.
consect. 5. Cum tamen certissimum sit produ-
ctio-

tionem creaturæ ex suo conceptu esse actum, oriundum à Deo ut à principio, à quo reuera accipit esse. Adde, existentiam formalem ex prædicatis transcendentibus esse, quæ semper supponunt ex parte subiecti fundamentaliter id, quod præ se ferunt formaliter, ut vniuersim declarauimus in ipsa Pharo disp. 17. quæst. 20. Adde rursus, existentiam fundamentalem, & etsi per se non sit à nobis sine formali iudicabilis per iudicium formale directè ad illam terminatum; & roties tamen iudicari virtualiter, siue tacitè, quoties actus, in quem iudicium formale ut in obiectum proprium tendit, ex conceptu suo exigit existentiam subiecti, cui per iudicium ipsum tribuitur, ut latius etiam est explicatum in eo confect. 5. nuper citato. Cum enim dicimus, *Deus creat*, ita formaliter affirmamus, Deum creare, ut simul tacitè, seu virtualiter affirmemus, Deum existere; cum tamen nullum conceptum faciamus existentie formalis Dei, sed fundamentalis dumtaxat, qui ipsissimus est conceptus essentia. Vnde consequenter venit dicendum, cum iudicamus, Deum existere, tum existentiam Dei formalem expressè, & formaliter, tum etiam fundamentalem tacitè, & virtualiter iudicare. Tam bene coherent inter se conceptus essentia, & existentia, quos intellectus noster distinguit in Deo. Quæ omnia ex doctrinâ fusiùs traditâ locis citatis constant; & cuius eam recolenti clariùs constabunt.

282 Tertiò opponit Soar. Implicat, concipere diuinam naturam ut potentialem, seu per modum entis in potentia. Ergo signum est, includere illam in suo conceptu existentiam. Hoc argumentum probare iridem videtur, essentiam diuinam includere in conceptu suo omnia attributa, & personalitates; alioquin respectu illorum non poterit non concipi aliquo modo potentialis, siue in potentia. Respondeo itaque, nihil obesse, quominus essentia diuina per nostram rationem potentia quadam sit radicalis, seu potius subiectum suorum attributorum, ut sæpe in superioribus diximus, atque adeo etiam existentia formalis. Ad hanc tamen non potest indifferens concipi, ut concipitur essentia creaturæ: cum non existat contingenter, uti creatura existit, sed necessariò omnino. De quo nonnihil præterea dicemus disp. 3.

QVÆSTIO XII.

Virum Deus sit actus purus. Et quæ ratione.

283 **D**Eus, concordî Theologorum appellatione, sententiaque, actus purissimus appellatur, & passim asseritur, talisque per suam essentiam dicitur esse. Quid tamen sibi velit hæc appellatio, & vnde ea originem duxerit, non ita concorditer omnes exponunt.

284 Ego pro expositione suppono, actum, loquendo propriè, dici, quidquid significatur per verbum, & instar cuiusdam exercitij alicuius subiecti à nobis concipitur. Quo titulo etiam potentia dicitur actus; primus tamen comparatione reliquorum, quos semper, & necessario præcedit; qui propterea secundi dicuntur, iamque, loquendo absolutè, sub nomen actus cadunt, sicque à potentia, quam omnes suppo-

nunt, condistinguenti veniunt, ut pluribus explicatum est in Pharo Scient. disput. 8. quæst. 2. & seqq. Quo factum est, ut subiectum habens potentiam ad actum, potentia ad ipsum actum vocari soleat. Et quoniam potentia sic sumpta, per actum est ut in plurimum perfectibilis; eo quod actus ut in plurimum perfectio quadam, tali potentia accrescens est. Hinc rursus factum est, ut quò aliquid minus in se perfectum, & per plura perfectibile est, eo magis potentialitatis, magis ve de potentia habere dicatur; è contra verò magis actualitatis, seu magis de actu id, quod in se est magis perfectum, & per pauciora perfectibile; sicut & id, quod perfectio est ordinata naturâ suâ ad perficiendum aliud.

En vnde progressum est tandem, ut materia prima pura potentia esse dicatur: quia nimirum tam exigua in se perfectionem habet in linea substantia, ut pro nihilo reputetur; aliundeque adeo est per formas perfectibilis, ut ad perfectionem cuiusvis substantia composita vnâ cum accidentibus eius euehi possit. Hinc quævis forma actus materia dici solet, quatenus quadam eius perfectio est. Hinc Angelus actus subsistens appellatur ob eximiam perfectionem, quam secum identificatam habet intra genus substantia. Hinc tandem factum est, ut Deus actus purissimus appelletur: quia in se ipso, & ab intrinseco habet aut formaliter, aut eminenter omnem perfectionem possibilem, adeo, ut per nullam à se distinctam perfici, crescere ve in perfectione possit; immunisque subinde est ab omni potentialitate, siue potentia, ut perficiatur; & multò magis à potentia, ut per aliquid sibi quavis ratione adiunctum deterioretur, aut minus perfectus reddatur. Vnde Deus titulo actus purissimi immunis est ab omni potentia passiva, seu receptiua in se cuiuspiam à se realiter distincti. Quia omnis huiusmodi potentia passiva manifestam præ se fert, & arguit imperfectionem alienam à Deo: siue ea sit potentia ad quidpiam perfectiuum, siue ad quidpiam deterioratiuum, siue ad quidpiam neutrale: si tertium hoc possibile est. Nam & hoc receptum deterioratiuum erit suo modo titulo oneris inutilis.

Itaque, Deum esse purissimum actum, 286 aliud non sonat, ut & plerique etiam Theologorum exponunt, quàm, esse eum ab intrinseco adeo perfectum, ut necunde possit ei prouenire quidpiam re ipsa, quo in perfectione crescat, aut decreseat: nullamque proinde potentiam, habeat ad actum, quo vel perfectior, vel minus perfectus euadat, vel talis quoquo modo arguatur. Imprimis enim à se ipso, & non participatum ab alio habet totum suum esse, & existere, quod prima est, & potissima perfectionum. Deinde à se ipso eminentiore quodam modo habet omnes perfectiones aliarum rerum absque omnibus omnino earum imperfectionibus. Quo fit, ut per nullius consortium possit aut magis, aut minus perfectus reddi. In quo Deus ab omni ente creato differt, quod totum suum esse, & existere ab alio participatum habet: subindeque potentialitatem, siue potentiam ad illud re ipsa censetur habere. Et post quàm existit, per plures alios actus, seu formas sibi realiter super additas re ipsa perfectibile, atque etiam deteriorabile est.

Quæ cum ita sint, sequitur, Deum titulo 287 actus purissimi nequaquam respicere potentias